

RODE KRUIS-PAKKETTEN

van As-schepen en duikboten, voor wie . . . bij Soekaboemi een rustoord is ingericht.¹

Bij de tweede zending bevonden zich ook khaki-uniformen, 'maar', aldus later een der krijgsgevangenen van Tjimahi,

'er waren er niet voldoende voor alle kampbewoners. Slechts de kampcommandant² en de blokhoofden kregen zo'n uniform. Dat er bij de distributie van de levensmiddelenpakketten hevige ruzie's en vechtpartijen ontstonden, was onontkoombaar. Het feest duurde maar kort. Na drie dagen merkte je er al bijna niets meer van dat we echte boter en kaas uit blik hadden gegeten. De sporen waren alleen nog merkbaar op de zwarte markt'³ –

waarmee de zwarte markt werd bedoeld die binnen het kamp was ontstaan.

De krijgsgevangenen in de door de Japanse marine bestuurde gebieden ontvingen in het geheel geen Rode Kruis-zendingen – die gevangenen bestonden als het ware niet voor de autoriteiten van het Japanse leger die de verdeling regelden.

★

Wat hebben de vertegenwoordigers der beschermende mogendheden, wat die van het Internationale Rode Kruis ter plaatse voor de krijgsgevangenen kunnen doen?

Bitter weinig.

Als beschermende mogendheid voor Nederland trad Zweden op (in bezet China Zwitserland) en het Internationale Rode Kruis had Zwitserse gedelegeerden in Japan en in alle door Japan bezette gebieden, maar zowel de Zweedse diplomaten als de gedelegeerden van het Rode Kruis, die allen door de Japanse autoriteiten als spionnen of potentiële spionnen beschouwd werden, waren ten zeerste in hun bewegingsvrijheid beperkt en in het gehele *Nanjo*-gebied, voorzover door Japan bezet, werd geen enkele bemoeienis met de krijgsgevangenen toegestaan – slechts in Thailand en in Frans-Indo-China (in dat laatste land tot maart '45) hadden de Zweden en Zwitsers iets meer mogelijkheden tot hulpverlening.

¹ Bouwer: 'Dagboek', p. 252 (5 juni 1944). ² de kampoudeste ³ S. M. Jalhay: *Jalhay's kleine oorlog*, p. 357.